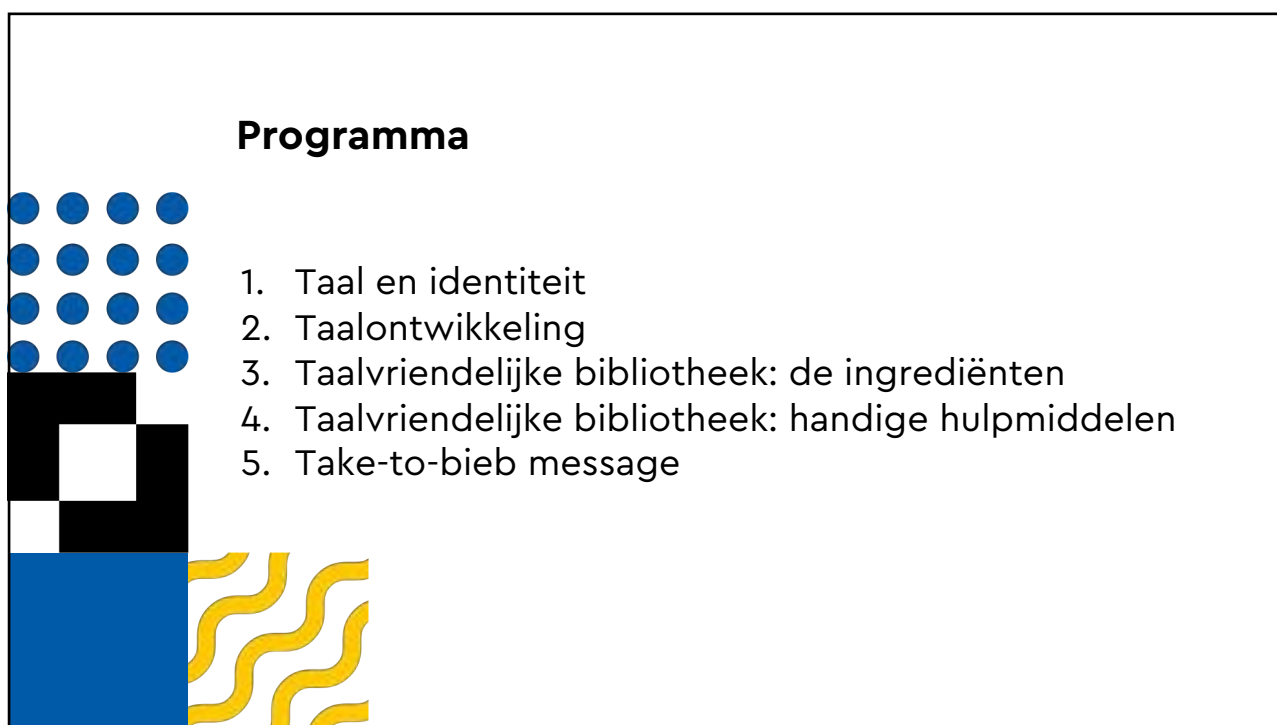

**Deze PowerPoint is bedoeld
voor eigen gebruik, als
naslagwerk behorende bij de
“Lezing de taalvriendelijke
bibliotheek” gegeven op 27
november 2025 voor Rijnbrink
tijdens de Expeditie Meertaligheid.**

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op
enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, in fotokopie of anderszins
zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever, het
lectoraat Meertaligheid & Geletterdheid
van de NHL Stenden Hogeschool
(lectoraatmg@nhlstenden.com).

1

2

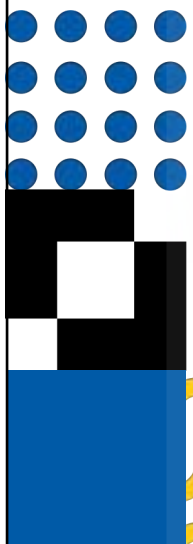
2. Taal en identiteit

3

Taal van het hart

4

Interviewer: "Waarom is Arabisch rood en in jouw hart?"

Leerling: "Rood is de kleur van het hart. Ik leef en spreek al 11 jaar in het Arabisch. Het is mijn taal."

Interviewer: "Wat betekent het als een taal in je voeten zit?"

Leerling: "Het betekent dat ik er niet zo goed in ben, maar ik kan het begrijpen. Als ik er beter in was zou ik het op mijn buik armen hebben getekend."

Quotes uit interviews naar de taalportretten van een Arabischsprekende en een Poolssprekende leerling (Tabaro et al., 2020).

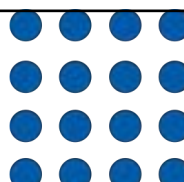

5

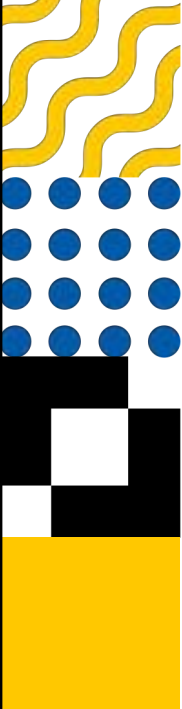
De moedertaal

"Het is de eerste melodie, de klank en de kleur van de stem, die zorgdraagt, de taal van de borst die voedt, de taal van troost midden in de nacht na een boze droom, de taal die veiligheid verschaft, die de band met het leven is."

Uit: De blik van de Yeti, Vandenbroeck (1999)

6

Taal en identiteit zijn verbonden

De taal ta(a)l(en) door de ouders gegeven

veiligheid/vertrouwen

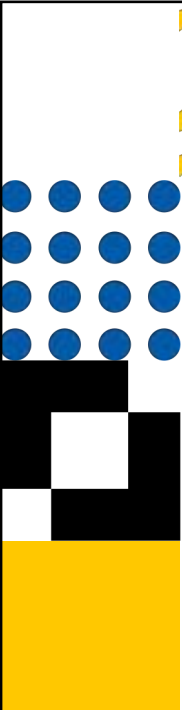
wereld verkennen

emotie

7

Hoe kijken meertalige ouders naar hun thuistalen?

8

Waardering thuistaal

Wat is dat concreet?

Het verwelkomen van taal en cultuur in de groep is een verrijking, niet alleen voor de kinderen maar óók voor de professionals, aldus Jim Cummins. Een **positieve houding ten aanzien van de thuistaal** zorgt ervoor dat kinderen en hun ouders zich **gezien en gehoord** voelen en draagt daarmee bij aan **inclusie!**

9

Recente ontwikkelingen m.b.t. meertaligheid in het onderwijs

Ook dialecten

Onderwijsraad: thuistalen in de klas helpen juist bij leren Nederlands

Door RTL Nieuws - 3 september 2023 / Bijgewerkt: 4 september 2023

Meertaligheid

Fries of Filippijns, Turks of Twents: benut thuistaal om Nederlands te leren, zegt Onderwijsraad

MVT-docenten positief over integratie taalbewustzijn, maar hebben behoefte aan ondersteuning

Door RTL Nieuws - 3 september 2023

Grote taalkundigheid

Basisscholen mogen helft van de lessen in Engels, Duits of Frans geven: 'Een verrijking'

Door RTL Nieuws - 3 september 2023 / Bijgewerkt: 4 september 2023

Meertaligheid krijgt meer ruimte in het basisonderwijs

Door RTL Nieuws - 3 september 2023 / Bijgewerkt: 4 september 2023

10

2. Meertalige taalontwikkeling

11

Wat is meertaligheid?

- Meertaligheid houdt in dat een persoon **in het dagelijks leven** meer dan één taal gebruikt.
- Hierbij gaat het vooral om **gebruik**: alleen maar een taal kennen leidt niet per se tot meertaligheid. Het is ook niet zo dat iemand een taal perfect hoeft te kennen, maar wel moet je om een taal te kunnen gebruiken haar **redelijk kennen** (Muysken, 2014).

12

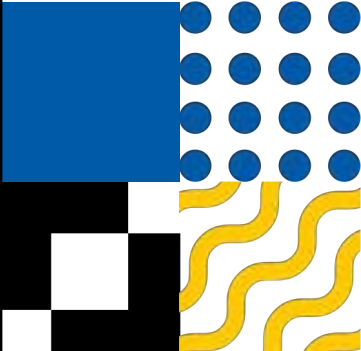
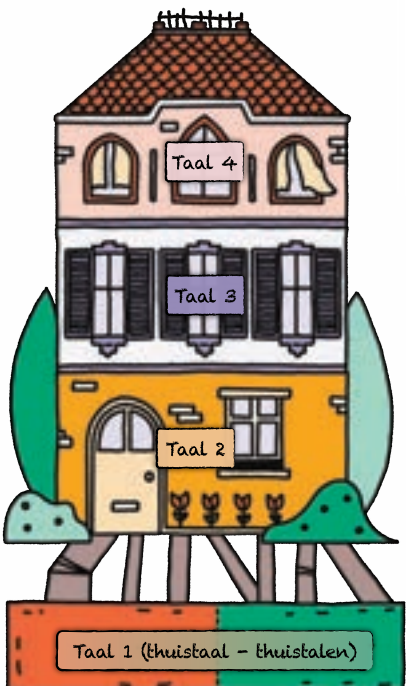
Begrippen:

- Moedertaal – de taal/talen die een kind als eerste leert
- Thuis taal – de taal/talen die elke dag thuis gebruikt wordt om te praten over alledaagse zaken
- Schooltaal – de taal die op school gesproken wordt en die tijdens de lessen gebruikt wordt

- In de praktijk worden moedertaal en thuis taal vaak door elkaar gebruikt

13

De moedertaal als stevig fundament

Taal 4

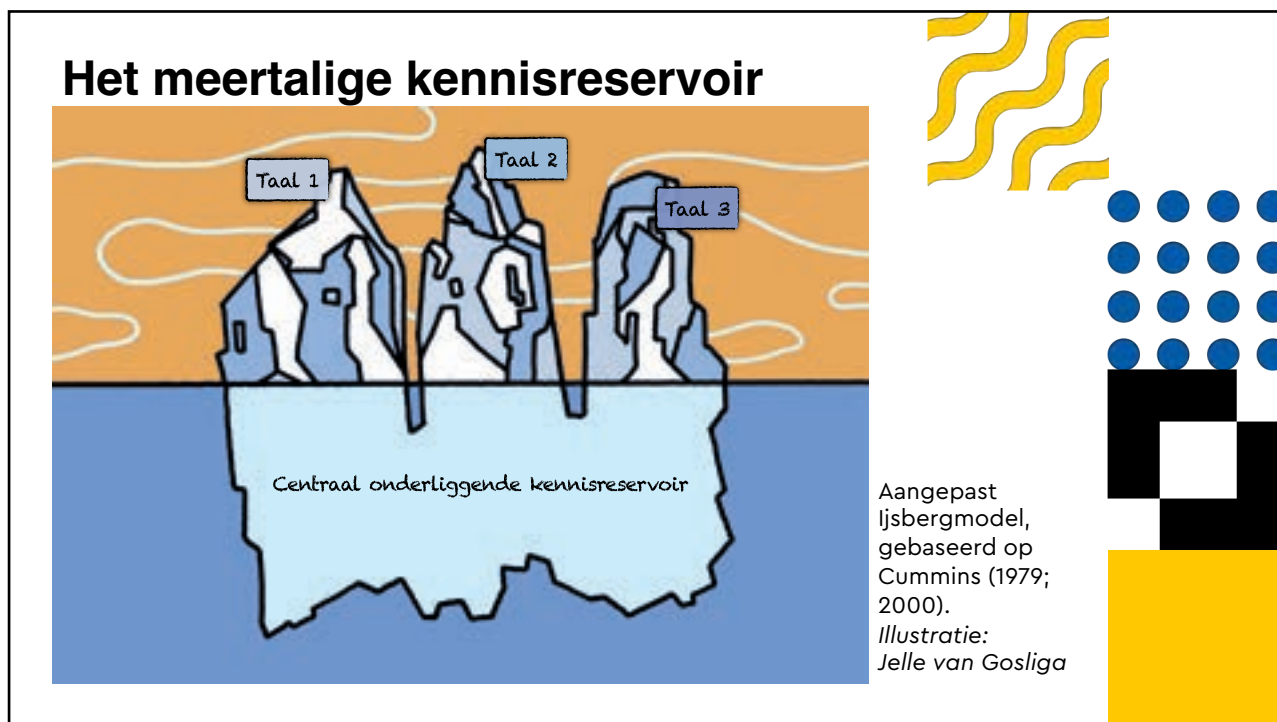
Taal 3

Taal 2

Taal 1 (thuis taal - thuistalen)

*Illustratie:
Jelle van Gosliga*

14

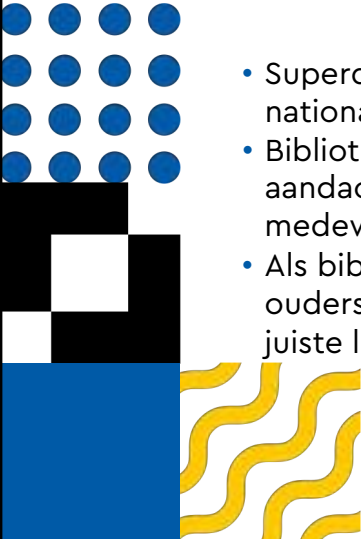

15

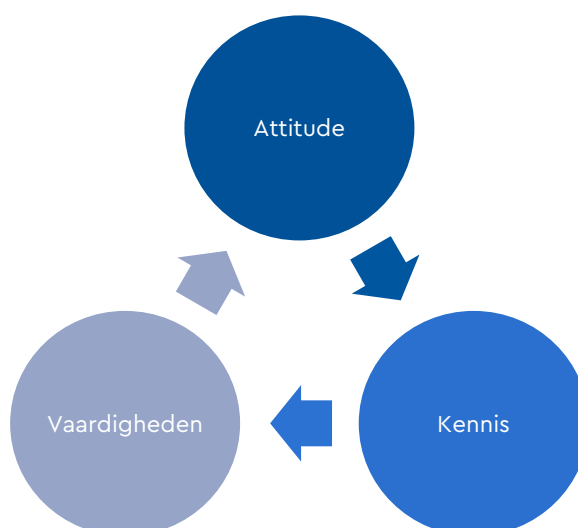
16

De bibliotheek in een superdiverse samenleving

-
- Superdiversiteit is het 'nieuwe normaal': meer variatie in nationaliteiten, talen, religies en achtergronden dan ooit;
 - Bibliotheken zijn voor iedereen: dat vraagt bewuste aandacht voor talige én culturele diversiteit van alle medewerkers;
 - Als bibliotheekmedewerker ondersteun je bezoekers, ouders, kinderen, professionals bij het vinden van het juiste leesmateriaal en de juiste informatie;

17

De 3 basisingrediënten

18

1 - Attitude

- Inclusiviteit: iedereen is welkom, ongeacht achtergrond of taal
- Respect en waardering: voor alle talen, taalvarianten en dialecten
- Bewustzijn: van de culturele en talige diversiteit van bezoekers
- Betrokkenheid: actief ruimte geven aan verschillende talen
- Gelijkheid: iedereen moet zich welkom en gewaardeerd voelen

19

Taallandschap in de bibliotheek

welkom

bewegwijzing

20

Taallandschap in de bibliotheek

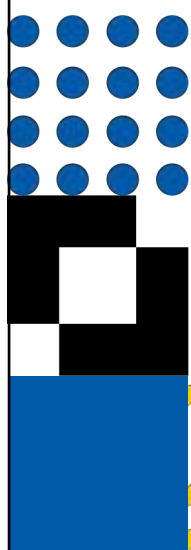
folders & posters

collectie

21

Kennis

- Kennis m.b.t. belang van meertaligheid voor taalontwikkeling en identiteit;
- Kennis over meertalige en culturele diverse boeken waarin lezers zich herkennen (spiegels) en boeken om de wereld door te bekijken (vensters);
- Kennis over cultuursensitief werken: een open en nieuwsgierige houding waarbij je bewust bent dat cultuur ertoe kan doen, maar niet uitgaat van stereotypen.

22

Verhalen als spiegels en vensters

TIP

TED Talk: The danger of a single story

<https://www.iedereenleest.be/over-lezen/reeks/getipt-ted-talk-over-het-belang-van-diverse-verhalen>

Spiegels om in te herkennen;
Vensters om de blik te verruimen en de wereld van de andere kant te zien.

➤ Er is meer dan één visie/perspectief/verhaal

23

Meertalige boekenlijsten

Meertalige collectie nieuwkomersonderwijs

Het nieuwkomersonderwijs is erop gericht nieuwkomerskinderen de Nederlandse taal te leren en hen te laten wennen aan wonen in een ander land. Niet als in het reguliere onderwijs is het ook op nieuwkomersscholen heel belangrijk dat er goede kinder- en jeugdliteratuur wordt gebruikt voor het stimuleren van de taalontwikkeling en het aanwakken van leesplezier. Een meertalige collectie sluit het beste aan bij leerlingen met verschillende thuistalen. Het samenstellen van een rijke meertalige collectie is echter best een uitdaging. Het project De Bibliotheek op school nieuwkomersonderwijs geeft hierbij ondersteuning.

Via deze pagina vind je lijsten, informatie over hoe je boeken kunt bestellen en (op den duur ook) tips voor bijzondere boeken. Op dit moment zijn er lijsten voor de talen Arabisch, Pools, Farsi, Engels en Spaans. Er wordt ook gewerkt aan lijsten in het Frans, Turks, Oekraïens, Chinees, Tigrinya, Somalisch en Bulgaars. In een volgende fase komen er nog meer talen bij. Blijf op de hoogte van updates en aanvullingen door lid te worden van de bibliobiefgroep [de Bibliotheek op school nieuwkomersonderwijs](#).

de Bibliotheek
op school

<https://pro.debibliotheekopschool.nl/toolkitbibliotheek/po/po-leesomgeving-en-collectie/collectie.html>

24

Vaardigheden

- Reflecteren op eigen houding: tegenover talige en culturele diversiteit;
- Begrijpelijk communiceren: op de klant afgestemde woorden en zinnen gebruiken, zo nodig met hulpmiddelen;
- Adviseren en informeren: ouders, pedagogisch medewerkers en leraren over het belang van thuistalen;
- Faciliteren: van meertalige activiteiten en bijeenkomsten
- Samenwerken: met educatieve partners en de taalgemeenschap.

25

26

Voorbeelden van activiteiten

Pedagogisch medewerkers kleine tips geven waar ze echt iets mee gedaan hebben, en daar terug op gekomen zijn in een later gesprek

Ouders met anderstalige achtergrond laten inzien wat er allemaal mogelijk is m.b.t. lezen en leesplezier voor hun kindje.

Ik lees voor op de kinderopvang. Wij hebben een vertaling gemaakt van een boek in drie talen. Wij hebben de ouders ter plekke de kinderen laten voorlezen in hun eigen taal, tijdens mijn moment van voorlezen. Ouders hebben dit als zeer prettig ervaren

Mooie meertalige posters in de bibliotheek en Luna de Vos (meertalig) en een geweldig voorleesfeestje voor ons 5-jarig bestaan van de VoorleesExpress met Hakim!

27

4. De Taalvriendelijke Bibliotheek: handige hulpmiddelen

28

Handige hulpmiddelen

"Taalkaarten" m.b.t. meertalige ontwikkeling 0-12 jaar, bedoeld voor ouders, in 8 talen
ontwikkeld i.s.m.

FERS

<https://fers.nl/taalkaarten/>

'Meertalige Voorleeswaaier'
ontwikkeld i.s.m.

Rijnbrink

<https://www.rijnbrink.nl/voorleesexpress-10-jaar-inspiratie/>

29

Boekje met meertalige werkvormen voor leesmediaconsulenten en leerkracht

Voorleestassen

Om ouders meer te betrekken en de doorgaande leslijn voorschouwen/beschermt te verspreiden, kun je kinderen en ouders laten zien en ervaren wat voorlezen betekent. Daarnaast wordt de draagstap van de bibliotheek verlaagd.

Duur: 10 minuten (afhankelijk van het aantal)

Materiaal: Voorleestassen van de bibliotheek met daarin prentenboeken en interactieve mediaboekeken

Toel: Het gebeurt niet vaak dat ouders en leerkrachten voor de bibliotheek voorlezen. Het is daarom belangrijk dat ouders en leerkrachten weten wat voorlezen betekent en hoe het kan worden toegepast in de eigen taal voorlezen.

Stap 1 Leesconsulenten kunnen voor de leerkrachten (pedagogisch medewerkers) een korte introductie verzorgen. Dit gaat om meer over het belang van thuis voorlezen.

Stap 2 Elke klas krijgt ongeveer tien voorleestassen. De kinderen mogen in twee- of drietallen een voorleestasje openen en de inhoud bekijken. In de voorleestasje zit een prentenboek in meerdere talen, zoals Nederlands, Fries, Engels, Turks en Arabisch.

Stap 3 Een kind krijgt een voorleestasje mee naar huis met daarin naast het Nederlandse boek een boek in een andere, bij het gezin passende taal. De leerkracht houdt via een lijst bij welk kind welke boeken mee naar huis heeft. In de tas zit naast de boeken een meertalige 'voorleeskaart' met daarop suggesties voor voorlezen, praten, doen. Het is een hulpmiddel om van lezen thuis een leuke activiteit te maken.

Stap 4 Evaluer de ervaringen van ouders, leerkrachten en kinderen door middel van filmpjes, interviews, etc.

ONDERBROUW

ontwikkeld i.s.m. cursisten **FERS**

<https://fers.nl/vernieuwers/dyn-taal-myn-taal/>

30

In gesprek over talige en culturele diversiteit

Dialogoostarters Meertaligheid
ontwikkeld i.s.m.

3M-Kletsspotkaartjes
ontwikkeld door

31

Professionalisering

Module meertaligheid in basistrainingen LMC

Verdiepingstrainingen
meertaligheid voor LMC
Boekstart en dBos po en vo

Plus maatwerktrajecten, o.a.
verandertrajecten visie en beleid

32

5. Take-to-bieb message

33

Bekijk alles door een meertalige bril

Je gaat het pas zien als je het door hebt.

- Hoe kan je vanuit jouw functie de bibliotheek taalvriendelijker maken?

Denk aan:

- je eigen meertalige houding
- bewustzijn van culturele diversiteit
- de zichtbaarheid en waardering van thuistalen
- het boekenaanbod
- de activiteiten

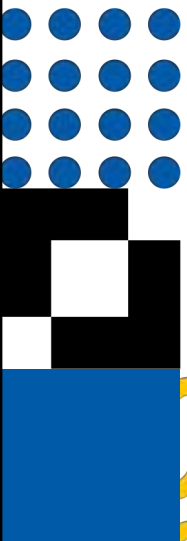
34

Take-to-bieb message

-
- Wees ervan bewust dat taal en identiteit onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn;
 - Waardeer alle thuistalen om inclusiviteit en zelfvertrouwen te versterken;
 - Laat zien dat je alle talen verwelkomt, maak ze zichtbaar;
 - Breng meertalige collecties actief onder de aandacht;
 - Houd rekening met de verschillende culturen, dus werk cultuursensitief.
 - Zorg voor een breedgedragen visie en beleid op meertaligheid door de hele bibliotheek heen.

35

Definities van Taalvriendelijke Bibliotheek

"Onze Bibliotheek is een plek waar iedereen elkaar probeert te begrijpen, welke achtergrond je ook hebt en welke taal je ook spreekt."

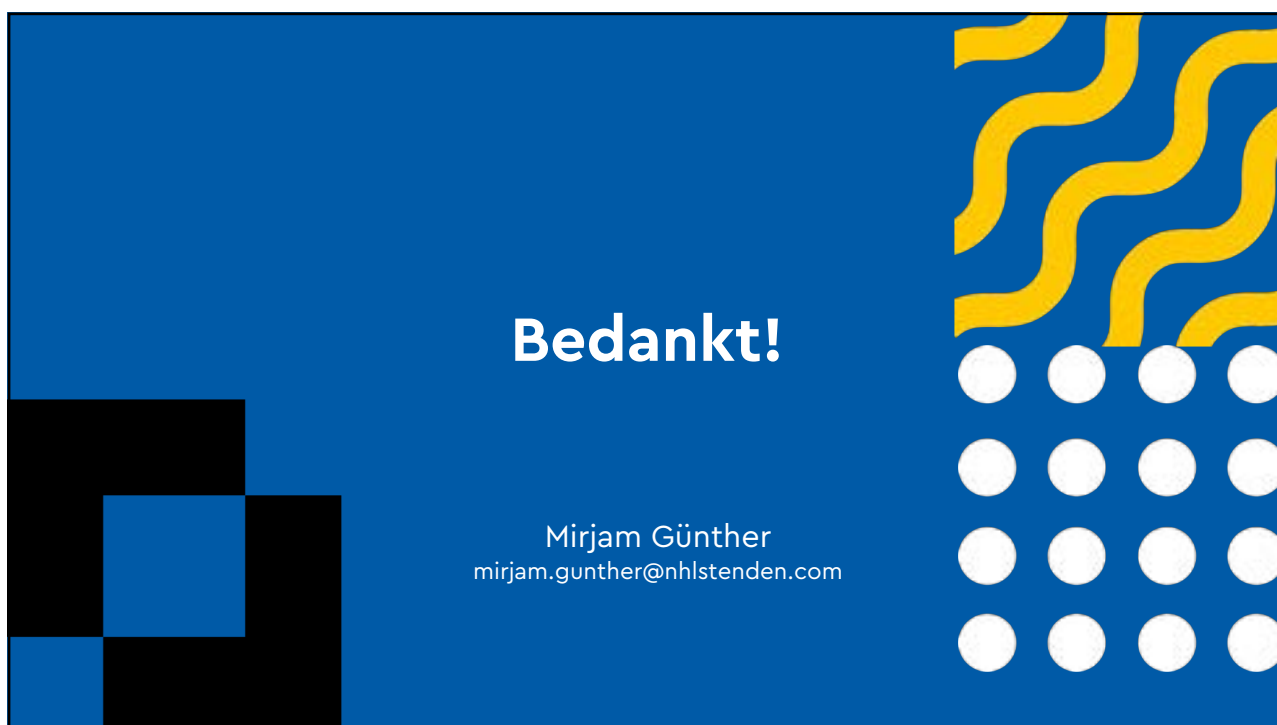
"Als Taalvriendelijke Bibliotheek streven wij ernaar dat iedere bezoeker zich welkom voelt, en dat zijn of haar thuistaal wordt herkend, gewaardeerd en benut als kracht voor ontwikkeling en verbinding."

"Een Taalvriendelijke Bibliotheek is een ontmoetingsplaats waar mensen met verschillende achtergronden samenkomen en waar alle talen en culturen gelijkwaardig worden gewaardeerd."

36

37

38